

[Diderichsen.]

grupper, som nok er politisk interesserede, men ikke har noget politisk hjemsted.

Hertil kommer, at de gamle partirammer, som sikkert alle ved, ikke længere svarer til befolkningens sammensætning, til dens økonomiske evner, til dens interesser og politiske mål. Vi ved jo alle, at der ingen klassekamp er her i landet; der er ingen nye klasser, som skal tilkæmpe sig en plads i solen. Der er sket en nivellering, en god og sund nivellering af befolkningens forskellige afdelinger. Jeg tror at kunne sige, hvis jeg nu skal udtrykke mig forholdsvis kort ved denne lejlighed, at der findes så at sige en midte i befolkningen, dér, hvor befolkningen faktisk står, en midte, som hylder liberale og sociale synspunkter, og som vil føre en politik, som forener disse liberale og sociale elementer.

Derfor mener jeg, det vil være en fordel for dansk politik, at der kommer en vis bevægelse i den partiinddeling, som bygger på forhold, der eksisterede i slutningen af forrige og begyndelsen af dette århundrede. Derfor synes jeg, det er en rimelig politisk opgave at prøve på, om der er muligheder for at skabe en sådan, i moderne forstand liberal bevægelse, der ikke begår de skæbnesvangre fejltagelser, som den såkaldte gammelliberalisme blev offer for, da den i anden halvdel af det 19. århundrede lå under for de højkapitalistiske forhold, som dengang var skabt, og den kolonialistiske udenrigspolitik, som førtes, og som identificerede liberalismen med dette højkapitalistiske samfund. Derfor tror jeg, det er en nyttig politisk beskæftigelse at sætte bevægelse i det statiske eller stagnerende politiske billede, som vi ser for os nu.

Jeg kunne tænke mig, at hvis man kunne indsætte en sådan politisk kraft, ville der blive tale om, at hele befolkningen på naturlig måde grupperede sig i en konservativ, en liberal og en socialdemokratisk gruppe eller bevægelse, og at der i så fald ville opstå nye og frugtbare samarbejds-muligheder mellem disse tre linjer, bevægelser, som dog alle til syvende og sidst bygger væsentligt på de samme forudsætninger. Vi må heller ikke glemme, at vi er kun et lille land, og det gælder om, at vi løser vore indbyrdes stridigheder således, at

vi udadtil kan stå samlet og udadtil kan opnå en så gunstig position for Danmark som muligt.

Endelig vil jeg nævne, at en sådan bevægelse, et sådant nyt indskud i dansk politik, ville føre til en aktivisering af vort folkestyre og bringe nye aktive momenter ind i diskussionen. Det ville være et forsøg på ligesom at opbygge demokratiet fra neden, ikke et diktat fra oven, således at man ved forskellige foranstaltninger, herunder folkeafstemninger, prøvede på at gøre befolkningen, som ellers i vore dage så let fristes til passivitet, til mere aktive deltagere i de enkelte politiske problemer, som rejser sig dag for dag. Jeg anser det for et væsentligt mål for dansk politik og for det høje ting, at vi, når vi kommer ud i landet efter sommerferiens begyndelse, kan prøve at skabe en sådan interesse fra neden af.

Dermed kommer jeg til det sidste punkt, som jeg vil gøre et par bemærkninger om, bemærkninger, som er blevet fremtvunget af forhandlingerne ved denne slutningsdebat. Det drejer sig om fortiden, det drejer sig om forligsforhandlingerne. Jeg vil gerne fremhæve bare ét synspunkt, som jeg synes i reglen kommer til kort i den almindelige diskussion om, hvad der skete dengang. Det er dette, at formålet for det ærede medlem hr. Westerby og mig ved de forhandlinger, som fandt sted dengang med ledende socialdemokratiske politikere, var jo ganske simpelt det at bringe forligsforhandlingerne, som vi havde al mulig god grund til at tro var kørt fast, i gang igen. Dette formål var jo nøjagtigt overensstemmende med alt det, som vi havde stået for, som vi havde skrevet om i tidsskriftet Liberal Debat i 5 år, og som vi havde givet udtryk for, hvor vi kunne komme til det, også i valgkampen og lige efter valget den 22. september. Vi gik jo, som alle vil vide, og som det ærede medlem hr. Westerby også sagde dengang, meget ivrigt ind for en eller anden form for samarbejdsregering netop ud fra lignende synspunkter som dem, jeg har anført i det foregående, og derfor var det os en stor skuffelse, at der ikke efter valget var nogen mulighed for at få en sådan samarbejdsregering eller dog en ren venstre-